

D/56/10.00.00.02/2023

Kunnanhallitus 6.5.2024 § 97

Lausuntopyyntö koskien Fingrid Oyj:n Metsälinjan vahvistamista välillä Vaala Nuojuankangas – Laukaa Vihtavuori, 400 + 110 kV voimajohtohankkeen YVA-arviointiselostus

Keski-Suomen ELY-keskus on lähettänyt lausuntopyynnön Uuraisten kunnalle koskien Fingrid Oyj:n Metsälinjan vahvistaminen välillä Vaala Nuojuankangas – Laukaa Vihtavuori 400 +110 kV voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus-aineistoa.

Arviointiselostus on nähtävillä 11.3.2024 – 10.5.2024 ympäristöhallinnon verkkosivulla: www.ymparisto.fi/metsalinjanvahvistaminenYVA ja kuulutus hankkeesta ELY-keskuksen verkkosivuilla: www.ely-keskus.fi/kuulutukset/keski-suomi.

Kunnan lausunto tulee toimittaa Keski-Suomen ELY-keskukselle viimeistään 10.5.2024.

Hankkeen aikataulu

Yhteysviranomaisen antaa arviointiselostuksesta perustellun päätelmänsä kahden kuukauden kuluessa nähtävillä olon päättymisestä, vuoden 2024 keväällä. Fingrid tekee päätöksen hankkeen jatkosuunnittelusta ja rakentamisesta YVA-menettelyn jälkeen. Alustavan aikataulun mukaan voimajohtohankkeen rakentamisen edellyttämät maastotutkimukset ja yleissuunnittelu tehdään vuosina 2026–2027. Hankkeen rakentamisen arvioidaan tapahtuvan vuosina 2028–2030.

Voimajohtoreitin kuvaus

YVA-menettelyssä voimajohtoreitti on jaettu eri osuuksiin. Uuraisten kunnan alue sijoittuu reittiosuudelle E-F (Multia-Laukaan Pukkipohja). Reittiosuus E-F noudattaa nykyisen 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Vihtavuori-Alajärvi reittiä sijoittuen pääosin sen rinnalle, nykyisen voimajohtohankkeen pohjois-/itäpuolelle. Voimajohtoalue levenee 41 metriä. Osuudella johtoalue laajenee noin 133 hehtaaria.

Asutusta kiertävinä teknisinä vaihtoehtoina tarkastellaan Uuraisten Niinijärvellä (E-F1) nykyisen voimajohtohankkeen ja uuden voimajohtohankkeen sivuttaissiirtoa sekä Uuraisten Hirvikylän Heinäsuolla (E-F2) voimajohtohankkeen sijoittamista uuteen maastokäytävään.

Voimajohtohankkeen pituus Uuraisten kunnan alueella on noin 12,8 km.

Uuraisten kunnan (KH 20.2.2023 § 44) ohjelmavaiheen lausunto ja Fingridin vastineet

Tekninen vaihtoehto E-F3 sijoittuu Laukaan puolelle, ei Uuraisille.

Vastine: Tieto korjattu selostukseen.

Vaikutustenarvioinnissa tulee arvioida vaikutukset erityisesti herkille kohteille.

Vastine: Selostuksessa on arvioitu vaikutukset.

Voimajohtohankkeen rakennettaessa tulee varmistaa, että pohjavesialueelle ei aiheuteta haittaa.
Vastine: Suunnittelussa pyritään minimoimaan pylväsmäärä pohjavesialueilla. Pohjavesialueilla rakentamista ohjeistetaan ympäristökohdeohjeilla.

Heinäsuon kohdalla on arvioitava, miten hanke vaikuttaa rakennuspaikkoihin. Myös TY-1 tonteilla on sallittu asuinrakentaminen.

Vastine: Arviointi on esitetty luvussa 7. kaavoituksen näkökulmasta.

Hirvaskankaan osayleiskaavan ja rantayleiskaavan muutoksen alueelle sijoittuu Heinäsuon tekninen vaihtoehto. Kaava on syytä lisätä selostukseen.

Vastine: Kaava on mainittu arviointiselostuksessa.

Johtoreittimuutokset Uuraisten kunnan alueella

Niinijärven teknisessä vaihtoehdossa tarkastellaan ratkaisua, jossa nykyiselle voimajohtolle tehdään niin sanottu sivuttaissiirto ja uusi voimajohto sijoittuisi sen rinnalle, jolloin johtoalue levenee etelän suuntaan. Teknistä vaihtoehtoa tarkastellaan rakennuskannan ja luontoarvojen takia. Johtoalueen poikkileikkaus ei eroa päävaihtoehdosta. Niinijärven teknistä vaihtoehtoa on pidennetty ohjelmavaiheen jälkeen alueen asutuksen ja luontoarvojen vuoksi.

Niinijärven teknisessä vaihtoehdossa johtoreitille jää metsää 12,3 ha.

Heinäsuon teknisessä vaihtoehdossa tarkastellaan nykyisten rakennettujen kiinteistöjen kiertämistä. Rakennettava voimajohto sijoittuu tässä teknisessä vaihtoehdossa uuteen maastokäytävään, ja johtoalueen leveys on noin 62 metriä.

Alueella on voimassa Mursketien asemakaava, jossa alueelle on osoitettu TY-1 tontteja (mahdollistaa teollisuusrakentamisen ja asuinrakennuksen rakentamisen). Arviointiselostuksen mukaan (s. 115) ”voimajohto sijoittuu nykyisen voimajohton koillispuolelle, eikä näin ollen vaikuta rakennusoikeuksien toteuttamiseen. TY-1 alueella voimajohton levenevä maastokäytävä voi rajoittaa rakennusoikeutta (250 m²), joskin toisella alueista rakennusoikeus on jo käytetty. Tekninen kierto E-F2 on laadittu kiertämään asutusalueita ja pienentämään vaikutuksia. Tekninen vaihtoehto on linjattavissa siten, että se sijoittuu kaavan viheralueelle. Voimajohto jakaa kaava-alueen tontit ja pirstoo siten aluekokonaisuutta.”

Heinäsuon teknisessä vaihtoehdossa johtoreitille jää metsää 8,4 ha.

Rakennuspaikat johtolinjan alueella ja lähiympäristössä

Arviointiselostuksen sivulla 138 on taulukoitu johtolinjan läheisyyteen alle 100 metrin ja alle 300 metrin etäisyydelle sijoittuvat asuin- ja lomarakennukset kunnittain. Arviointiohjelman liitekartoille on merkitty alle 300 metrin etäisyydelle sijoittuvat asuin- ja lomarakennukset värisillä symboleilla.

Uuraisilla alle 100 m etäisyydelle sijoittuu 3 vakituista asuntoa ja 5 loma-asuntoa ja alle 300 metrin etäisyydelle 27 vakituista asuntoa ja 15 loma-asuntoa.

Arviointiselostuksessa s. xvi mainitaan, että ”Mikään tarkasteltu vaihtoehto ei edellytä toteutettujen asuinkiinteistöjen ostoa tai lunastusta eikä asuinrakennuksia jää johtoalueelle. Uuraisilla Niinijärven rannalla yksi lomarakennus sijoittuu johtoalueelle. Kyseisessä kohdassa on tarkasteltu teknistä vaihtoehtoa, jossa voimajohtolle toteutetaan sivuttaissiirto. Tällä vältetään lomarakennuksen jääminen levenevälle johtoalueelle. Esitetyt tekniset vaihtoehdot ovat asutuksen kannalta myönteisempiä, mutta toisaalta mm. metsätalouden ja metsätilojen kannalta kielteisempiä.”

Ympäristö- ja luontokohteiden huomiointi

Uuraisilla erityisesti ympäristö- ja luontokohteiksi on tunnistettu hankealueella useita kohteita mm. puroja, lähteitä ja luonnonsuojelualueita (liitekartta, vaikutukset kartalla).

Pääosin vaikutukset näihin on arvioitu vähäisiksi. Merkittäviä vaikutuksia hankkeella on Kivilammen alueeseen (L36, suoluontokohde) Niinijärven teknisen vaihtoehdon alueella. Arviointiselostuksessa s. 262 on kuvattu vaikutuksia seuraavasti: *”Johtoalueen leventyminen muuttaa alueen luonteen puuttomaksi, jolloin myös luontotyyppi muuttuu voimakkaasti. Suuri vaikutus.*

Rinnakkaissiirto: Johtoalue levenee eteläpuolelle muuttaen kotkansiipilehdon luonteen voimakkaasti. Suuri vaikutus.”

Ihmiset ja terveys

Arviointiselostuksessa (kappale 9.1) kuvataan vaikutusten merkittävyydestä ihmisiin ja terveyteen seuraavasti:

”Voimajohtohankkeen merkittävimmät sosiaaliset vaikutukset kohdistuvat asumisviihtyvyyteen asuin- ja lomarakennuksissa voimajohdon läheisyydessä. Lisäksi ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia voi syntyä voimajohdon koronamelusta, sähkö- ja magneettikentistä, maiseman muutoksesta, vaikutuksista virkistysmahdollisuuksiin sekä voimajohtojen koetuista terveysvaikutuksista.”

”Voimajohtojen sähkö- ja magneettikentät jäävät selvästi alle STM:n raja-arvojen. Voimajohtoihin liittyvä melu syntyy merkittävimmin rakennus- ja purkuvaiheessa. Voimajohdon koronapurkauksiin liittyvä sirinä-ääni (pääosin 400 kV:n voimajohto-osuuksilla) vaihtelee vuodenajan ja sään mukaan, mutta ei ylitä melun ohjearvoja. Myös tuuli voi ravisella voimajohtoa, mikä aiheuttaa ääntä. Voimajohdot eivät häiritse tai häiritsee vain harvoin radio- tai tv-lähetyksiä. Internet- tai matkapuhelinyhteyksien häiriöihin ei ole löydetty syy-yhteyttä. Sydämentahdistimen häiriöt ovat mahdollisia voimajohtojen alla.”

Vaikutukset metsätalouteen

Metsätaloudelliset vaikutukset kohdistuvat erityisesti reittiosuudelle E-F (Multian Juurikkaperä - Laukaan Vihtavuori). Pylvässijoittelu voi kuitenkin muuttua koko reittiosuudella, mikä voi vaikuttaa alueen nykyiseen maankäyttöön. Arviointiselostuksen tiivistelmäosassa on kuvattu hankkeen vaikutuksia metsätalouteen: *”Metsätalouteen hankkeella on haitallista vaikutusta yksittäisten elinkeinoharjoittajien kannalta koko johtoreitin matkalla, joskin haitat ovat Nuojuankankaalta Vaalasta Juurikkaperälle Multialla hyvin lieviä johtoalueen leventyessä vain muutamia metrejä. Vaikka voimajohtoalue pääosin vain levenee edellä mainitulla osuudella, voi pylväiden sijoittelu muuttua ja siten muutoksia voi tulla myös alueen hyödyntämiseen. Hankkeen myötä menetetään varsinaista metsämaata pääasiassa Juurikkaperän ja Vihtavuoren välisellä osuudella, jossa voimajohto rakennetaan pääosin nykyisen voimajohdon rinnalle.”*

Liitteet

Liite 1. Suunniteltu voimajohtoreitti Uuraisilla

Liite 2. Vaikutukset kartalla, Uurainen

Valmistelija/lisätietoja: aluearkkitehti Päivi Muhonen, puh. 044 4598 434

Kunnanjohtajan ehdotus: Uuraisten kunnan lausunto YVA-arviointiselostusaineistoon:

Uuraisten kunta näkee Niinijärven linjavaihtoehdoista teknisen kierron parempana asuinrakennuksiin ja luontoarvoihin kohdistuvien vähäisempien vaikutusten vuoksi.

Heinäsuon alueella on esitetty kaksi erilaista linjavaihtoehtoa; nykyisen linjan leventäminen tai uuden linjan rakentaminen Mursketien asemakaavan kautta. Taulukossa 16 (s. 88) mainitaan, että *”Hirvaskankaan osayleiskaava-alueella rakennusoikeuden menetyks/sijoittumisen rajoittuminen kierretään teknisellä vaihtoehdolla.”* Huomioitavaa

on, että rakennusoikeus määräytyy tuolla alueella Mursketien asemakaavan eikä Hirvaskankaan osayleiskaavan mukaisesti.

Arviointiselostuksen mukaan (s. 115) Mursketien asemakaava-alueella ”TY-1 alueella voimajohdon levenevä maastokäytävä voi rajoittaa rakennusoikeutta (250 m²), joskin toisella alueista rakennusoikeus on jo käytetty.” Tieto käytetystä rakennusoikeudesta on virheellinen. Mursketien asemakaavan rakennusoikeus määräytyy tehokkuusluvun mukaan $e=0,30$. Tilojen yhteyteen saa rakentaa myös 250 m² suuruisen asunnon.

Arviointiselostuksen mukaan (s. 115) mukaan Heinäsuon tekeminen kierto ”E-F2 on laadittu kiertämään asutusalueita ja pienentämään vaikutuksia. Tekninen vaihtoehto on linjattavissa siten, että se sijoittuu kaavan viheralueelle. Voimajohto jakaa kaava-alueen tontit ja pirstoo siten aluekokonaisuutta.”

Uuraisten kunnan kannalta tekninen kierto on vaihtoehtoista parempi, mikäli se on toteutettavissa asemakaavan viheralueelle. Huomioitavaa on, että M-alueen leveys on kapeimmillaan Mursketien asemakaava-alueella noin 35 metriä, mutta suunnitelmissa esitetty uusi johtoalueen leveys on 62 metriä.

Mikäli Heinäsuon alueella toteutetaan nykyisen linjan leventäminen, tulee suunnittelussa ja rakentamisessa ottaa erityisesti huomioon olemassa olevan yritysalueen (892-402-2-131) toiminta ja mahdolliset vaikutukset kiinteistön rakennusoikeuteen ja rakennusten sijoittumiseen kiinteistöllä.

Uuraisten kunta pyytää huomioimaan voimajohtoreitin suunnittelussa vt 4 Vehniä-Äänekoski kehittämishankkeen ja siihen liittyvän rinnakkaistien suunnittelun Heinäsuon teknisen vaihtoehtojen alueella. Voimajohtohankkeella ja valtatiekehittämishankkeella on yhteisvaikutuksia erityisesti Mursketien asemakaava-alueeseen ja kehittämiseen.

Arviointiselostuksen s. 88 kerrotaan voimajohdon suhteesta kaavojen mahdollistamaan rakentamiseen. Taulukossa 16 mainitaan Uuraisten vesistöjen rantayleiskaava ja Hirvaskankaan osayleiskaava, mutta taulukosta puuttuu tiedot Hirvaskankaan asemakaavasta (voimaantulo 28.1.2013) ja Mursketien asemakaavasta (voimaantulo 20.12.2016). Rakennusoikeus määräytyy kaavahierarkiasta johtuen asemakaavan mukaisesti.

Arviointiselostuksessa s. 114 on esitetty ote Hirvaskankaan osayleiskaavasta (kuva 62). Kuvassa ei ole huomioitu osayleiskaavan osittaisista kumoamista v. 2023, joten yleiskaavaote on tältä osin vanhentunut.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Toimenpiteet: Ote: Keski-Suomen ELY-keskus